

PORTILE DE FIER, Revistă a Societății naționale de științe istorice din România - Filiala Mehedinți, Anul I, nr. 1, 1996, 16 p.

Relativ recent, Filiala Mehedinți a Societății de științe istorice din România cu sediul în orașul Drobeta-Turnu Severin, a dat publicității primul număr al unei reviste proprii ai căror colaboratori: profesori, învățători, arhiviști, muzeografi, bibliotecari etc. sunt membri ai acesteia.

În articolul de fond intitulat *Spirit național*, prof. Mite Măneanu, redactorul șef al revistei, subliniază faptul că această publicație, reluând o frumoasă tradiție severineană din perioada interbelică, încearcă să pună la dispoziția profesorilor de istorie, a fraților noștri de pretutindeni - din țară și de peste hotare, însuflețiți de patriotism "o tribună de afirmare științifică și culturală în măsură să servească nobilei cauze a propășirii spiritului și cauzei naționale" a tuturor românilor.

În privința sumarului revistei semnalăm faptul că el are un caracter științific și didactic totodată. Așa de exemplu în articolul *Cercetarea și predarea istoriei*, aparținând prof. Romulus Raicu, se reamintește faptul că una din principalele obligații ale profesorului de istorie este aceea de a împleni armonios munca didactică cu cea științifică pentru ca lecțiile predate la clasă să fie realmente eficiente. Prof. I. Palașcă, în articolul *O veche societate culturală mehedindeană "Cultura Poporului"*, scoate din anonimat o instituție creată la Turnu Severin în 1909, menită să dezvolte în toate păturile sociale iubirea de neam și de cultura românească și să sprijine crearea unui muzeu național. Prof. Mite Măneanu publică studiul *Aspecte noi privind evoluția obștilor moșnenești din vestul Olteniei în secolul XVIII*, dezbate problema controversată din istoriografia românească a "descălecătului" care stă la baza structurilor social-politice medievale românești. Prof. Varvara Magdalena Măneanu în *O instituție culturală națională din trecutul Severinului "Muzeul Dr.C. Istrati"*, face un scurt istoric al unei importante instituții muzeale care a funcționat la Turnu Severin între 1925-1950, condusă de către valorosul chimist român dr. C. Istrati, comisarul general al Expoziției naționale din București din 1906, dând amănunte și cu privire la colecțiile muzeului. Dumitru Bălașa în *Unele probleme actuale ale istoriografiei românești* propune o nouă interpretare a ideii "descălecătului" în sensul că nu este vorba de crearea unor forme de stat românești de tip feudal ci de un proces de refacere a unității teritoriale a fostului stat antic Dacia într-o haină medievală. Totodată autorul mai semnalează o seamă de inadvertențe în tratarea problemelor istorice ca de exemplu prezența romanilor în Dacia înainte de cucerirea romană, comorile dacice, statul daco-roman în timpul migrațiilor, cronici românești medievale dispărute, diploma cavalerilor Ioaniți, politica promovată de Basarab I, rolul de coloană vertebrală al Carpaților în societatea românească medievală, titulatura lui Horia de **Rex Daciae**, originea domniilor fanariote, activitatea politică a lui Tudor

Vladimirescu etc. Nicolae Chipurici, în *Aspecte privind paza frontierei de vest a Țării Românești în perioada 1831-1858*, semnalează faptul că organizarea unităților de grăniceri în această parte a țării era în deplină concordanță cu evoluția situației politice din Banat stăpânit de Imperiul habsburgic. Constantin N. Bărbulescu, în *Ipoteze privind termenii istorici: Ensi, Sarabo, Basarabă, Negru Vodă* prezintă sub forma unui mic dicționar istoric menit să lămurească unii termeni legați de personalitatea primului domn al Țării Românești și a originilor dinastiei Basarabilor. Dr. Dinică Ciobotea în *Proprietatea moșnenească în județul Mehedinți la 1864* prezintă și comentează un tabel conținând date din 1864 privind situația în județul Mehedinți a proprietății funciare moșnenești în procent de 28,53% din total. De menționat faptul că aceste contribuții științifice au la bază o serioasă documentare de arhivă, inedită.

În revista de față semnatarii unor articole publică materiale documentare aflate în arhivele și bibliotecile din Drobeta Turnu Severin. Astfel, prof. N. Chipurici, dă la iveală un zăpis din 5 mai 1785 privind proprietatea moșnenească din nordul județului Mehedinți. Tot el dă date noi privind construirea Monumentului de la Pades ridicat în perioada interbelică. Prof. Mite Măneanu publică o descriere a unui valoros atlas geografic tipărit la Nürnberg în 1748 și intitulat *Atlas novum terrarum orbis imperia regno et status exactis tablis geographia demonstras* realizat de Johannes Baptistae Homannis. Același autor mai publică *Un manuscris rar* care, de fapt, este un pomelnic al mănăstirii Cruședol din Serbia din secolul al XVI-lea ctitorit de mai mulți domni români (Radu cel Mare, Ștefăniță vodă, Neagoe Basarab și doamna Despina), dar și *Originea și activitatea Societății de lectură "Lumina satelor"* creată în 1919, după un document inedit din 15 septembrie 1923.

În concluzie, apreciem conținutul primului număr al revistei "Porțile de Fier" ca fiind valoros, menit să îmbogățească literatura de specialitate și să fie un instrument de lucru util profesorilor care predau istoria la clasă.

Constantin Șerban